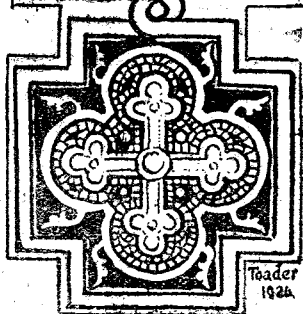

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ ȘCOLARĂ LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ

1924

Un nume vrednic și o datorie pioasă.

— fisorul referent școlar Dr. Gh. Popa —

În luna Iulie din acest an se împlinesc treizeci de ani dela moartea celui ce a purtat și ilustrat acest nume: *Dr. Gheorghe Popa*.

Un om de o intelectualitate superioară, cu frumoase studii de drepturi și filosofie, făcute la Budapesta și Viena, — intră în viața publică în vârsta de 25 ani ca redactor al „Albinei“, al cărei prim număr îl scoate la Viena, în legătură cu Mocioneștii acelor vremuri, la Paștile din anul 1866.

Inzestrat cu minte și cunoștințe dintre cele mai strălucitoare, — totuși, la 1870 preferă să-și slugească Neamul prin modesta slujbă bisericească de referent școlar la Consistorul din Oradea. De acolo, trece (1872) în aceeași slujbă, la Consistorul din Arad.

Erau vremurile de mari prefaceri, nu numai politice, ci mai ales și culturale și bisericești pentru noi, și omul superior, care eră Dr. Gh. Popa, nu-și putea afla o plasare mai potrivită pentru talentele cu cari a fost dăruit de Dumnezeu.

Paralel cu înfăptuirea organizației nouă bisericești, trebuia restaurată și îndrumată școala confesională — fica și razimul bisericii —, iar Dr. Gh. Popa a fost tocmai omul, care aducea cu sine, în slujba diecezei Aradului, cele două indispensabile forțe necesare în aceasta operă de restaurare: *priceperea pedagogică* pentru munca internă, și *cunoștințele juridice*, necesare pentru lupta de apărare în afară, a școalelor. Iar cunoștințele de pedagogie și de drepturi îi erau încadrate într'o largă cultură enciclopedică, din cari făceau parte și frumoase cunoștințe teologice.

Munca de orânduire culturală a acestui om de o rară cultură a resimțit-o mai întâi dieceza Aradului. A organizat învățământul poporal; iar ceea ce s'a făcut la Arad a înlesnit mult opera de organizare unitară, prin congresele naționale din aceeași vreme, a școalelor noastre confesionale din întreaga mitropolie ardeleană.

Vasta sa cultură, încă dela început, l-a pus în situația de-a i-se cere cuvântul și în chestiuni de organizare bisericească. Episcopul Procopie Ivașcovici de aici îi ceruse spre acest scop un studiu special, care a fost apreciat și de mitropolitul Șaguna. Nu e de mirat deci, dacă, și în afară de barierele referadel sale „școlare“ dela Consistor, și a spus, de mulțori și cu solide temeuri, cuvântul și în chestiuni de viață și de administrație bisericească. Dacă nu totdeauna a fost înțeles și apreciat de oficia-

litatea bisericească eparhială, — urmarea a fost, că-l putem vedea pe Dr. Gheorghe Popa și în ipostasul polemicului, desăvârșit prin temeinicia gândirei și a frazei exprimate și, uneori, destul de necruțător dar totdeauna solid informat în replicile sale.

Munca lui de căpetenie, însă, a fost aceea culturală în sens propriu: de a fi manuat cu iscusință un condeiu în slujba creierii de măsură administrative și de manuale școlare și alte cărți auxiliare, în slujba dezvoltării școlilor ca așezământ și a lății culturii în popor.

Dar nu vreau, de data asta, să mă ocup mai din adins de activitatea acestui om fenomenal, căruia am ajuns să-i fiu unul din cei ce-au urmat să-i poarte slujba, pe care o ilustrase dânsul.

Gândul meu, astăzi tocmai din motivul arătat, aleargă către o *datorie de pietate*, care, așa simțesc, este a mea mai mult decât a altora, dar este și a altora: de a face să nu se uite numele și laborioasa viață și rodnică activitate a acestui om prea modest în viață și prea uitat astăzi.

La zece ani dela moartea dânsului (1907) mă îngrijisem să i-se facă un parastas, de pomenire. De atunci, nu știu: cine și ce ar fi făcut, aici sau airea, pentru a scoate la iveală numele și activitatea acestui ales slugitor al bisericii și culturii noastre.

Ce nu s'a făcut spre acest scop, trebuie să se facă de acum înainte. E o datorie de pietate, dar și un stimulent moral: de grațitudine, și în aceeași vreme, și de educație pentru generațiile cari se succed în agrul culturii naționale și bisericești.

O fatalitate a făcut, ca unul din rudele lui Dr. Gh. Popa, care a luat în primire biblioteca și scrisorile dânsului, să fie răpit, în drumul spre casă, de un puhoi, care a distrus acel prețios lăsamânt, ce s-ar putea almintrea bine utiliza la scrierea unei monografii despre dânsul. Au rămas însă în viață unii din cece l-au cunoscut în raporturi de *colaborare în viața publică*; alții își vor mai aduce aminta de dânsul din vremea funcțiunii sale de 25 ani ca referent școlar și inspector de școli. Aceștia sunt, în primul loc, *învățătorii bătrâni*. Și vor mai fi și alții, pe lângă rudele sale din Bihor, cari ar putea să deie câteva informații, vrednice de a fi prinse în condeiu, în cinstea iscusitului om de școală.

Fac deci acest apel către rudele răposatului — între cari se găsesc și oameni cu carte — și către oricine ar ști ceva despre viața și activitatea regretatului Dr. Gh. Popa,

sau ar avea scrisori dela dânsul sau orice informații cu privire la el, să mi-le comunice. Tot așa, să mi-se arate: ce și unde mai pot găsi.

Din arhiva episcopiei Aradului, unde se cuprind hârtiile ce dovedesc munca dânsului de un pătrar de veac, aș face, bucuros, cercetările ce mi-ar fi posibile. Și atunci ar rămânea, ca materialul informativ, astfel concentrat în mâna mea, să-l prelucru eu, sau un tinăr profesor din familia decedatului, care, sunt sigur, nu-mi va lua în nume de rău acest angajament, la care-l chem, solidar ca mine. Unul din noi, pentru un motiv, iar celalalt și din alt motiv.

Binevoitoarele comunicări le cer cu termen de două luni.

Dr. Gh. Cluhandu,
asesor referent școlar.

Zece Mai în Arad

Praznicul nostru național de zece Mai, în care se concentrează toate sărbătorile noastre de mărire națională, a fost sărbătorit în orașul și județul nostru cu un elan de mare însuflețire. Căci de data aceasta am evocat și prăznuit și semicentenarul independenței statului Român, făurit de dorobanțul român în luptele glorioase de sub redutele Plevnel.

Orașul a fost îmbrăcat cu draperii naționale, cu flori și verdeață. La oarele 11 s'a oficiat Te-Deum pe piața catedralei, pe un podiu, asupra căruia fâlfâla mândrul nostru treicolor. Vasta piață era acoperită de public, în frunte cu autoritățile bisericești, civile și militare. Mai multe companii de soldați cu muzica și drapelele regimentelor. Apoi elevii dela toate școlile din loc. A pontificat P. C. Sa părintele protosinel Dr. Iustin Suciu, asistat de patru protoerei, patru preoți și doi diaconi.

După serviciul divin în care s'a invocat harul lui Dumnezeu asupra iubitului nostru Rege Ferdinand I-ul și augustei sale familii, asupra patriei și bravei noastre armate, a vorbit frumos, cu mare însuflețire și cu multă vervă părintele Dr. T. Botiș, directorul Seminarului din Arad. În vorbirea sa de-o concepție adâncă, vorbitorul a scos în relief vitejia armatei române conduse de viteazul Rege Carol pe câmpiile Bulgariei în anul 1887, apoi foloasele aduse neamului nostru după proclamarea regatului, precum și unirea neamului nostru, ajunsă prin înțelepciunea bravului Rege Ferdinand și sfetnicilor Săi.

După masă societatea culturală „Astra” a aranjat un festival național în palatul cultural. Punctul de forță la acest festival a fost conferința dlui fost Ministru, Tătărescu, care a vorbit liber despre războiul independenței din anul 1887. Cel ce l'au auzit vor-

bind pe dl Tătărescu au rămas profund impresionați de mintea luminată al acestui bărbat cu mare viitor în patria noastră. Vreme de un ceas și trei sferturi, conferențiarul a trecut pe dinaintea ochilor noștri toate figurile mari ale epopeei naționale din 1877 în frunte cu Regele Carol. Conferențiarul a scos în relief dinastocismul neamului românesc. A terminat cu elogii la adresa M. S. Regelui și familiei regale. Corul „Armonia” și al teologilor condus de profesorul Lipovan, a executat mai multe cântece naționale binereușite.

Sfințirea clopotelor catedralei din Cluj.

Biserica cea veche ortodoxă din Cluj, o mărturie a vitregității trecutului, când abia se îngăduia pe seama românilor „greco-neuniți” de închinare o bisericuță la marginea orașului, de mult timp nu mai este încăpătoare a credincioșilor înmulțiți, iar dela schimbarea atât de fericită a imperiului este o muștrare vie pentru neam. Deaceia cu intrarea zorilor primaverii, cu reintregirea neamului românesc, la sfatul venit dela locul cel mai înalt s'a hotărât clădirea unei catedrale ortodoxe monumentale în metropola Ardealului. Aceasta hotărâre se și realizează mai ales cu ajutorul generos al Statului român. La 7 Octombrie 1923 i-se pune noului Sion piatra fundamentală cu solemnitate mare, la Iulie 1926 i-se rădică crucile, iar la 1 Mai a. c. i-se sfințesc clopotele, 4 la număr, dintre cari cel mai mare ponderează 20 măști metrice pentru celea două turle, cari împodobesc fruntea catedralei, ce întreagă se află rădicată încă numai în scheletul ei de beton armat, cu cupolele numai în parte îmbrăcate în aramă, totuș aceasta clădire monumentală construită în stil bizantin este de o frumusețe nespusă, la mijloc cu o cupolă de o înălțime impozantă.

Festivitatea sfințirii clopotelor ei s'a ținut Duminică la 1 Mai cu o rară solemnitate. După S-ta Liturghie celebrată în biserica veche din deal de către P. S. Sa Episcopul Ioan Stroia asistat de P. C. Lor Dr. Iustin Suciu, Dr. V. Lazarescu, Vaslu și Ludu, de protodiaconul C. Givulescu, diaconi și ipodiaconi, se pornește procesiunea cu 28 preoți în ornate, între acordurile muzicii militare și a cântărilor executate de corul mixt al episcopiei, condus de profesorul Golumba, parcurgând strada Universității, Piața Unirii și Strada Iuliu Maniu, unde la palatul episcopal întâmpină pe Prea sfinții Lor Episcopii Roman Ciorogar și Nicolae Ivan îmbrăcați în ornate, și îi conduce la plața Cuza Voda, unde erau clopotele așezate pe o estradă din fața catedralei monumentale.

Asistența a fost plăcut impresionată de atenția aleasă, pe care guvernul i-a dat acestei serbări religioase și naționale prin participarea ministrului de Interne, d. Octavian Goga.

La masa așezată în parcul din fața catedralei s'a început sfințirea apei săvârșită de Preasfinții Lor Episcopii Nicolae Ivan al Clujului, Roman Ciorogar al Orășii și Ioan Stroia al Alba-Iuliei asistați de cler și încurajați de un public imens în frunte cu d. Octavian Goga, d. Al. Lăpădatu și cu autoritățile civile și militare. În asistență s'au remarcat profesorii universitari, pp. I. Daianu vice-președintele senatului, consulul Franței, contele de Laigue, precum și consulul Germaniei și al Italiei.

Cântările au fost executate cu maiestrie de acelaș cor.

După sfințirea clopotelor prin Preasfinții lor, a rostit P. S. Sa Episcopul Clujului, Nicolae Ivan, o cuvântare ocazională admirabilă, în care după istoricul ridicării clădirii, exprimă bucuria Sa și a fiilor săi sufletești pentru actul săvârșit și roagă și pentru mai departe sprijinul guvernului pentru terminarea celui mai de seamă monument al Ardealului desrobit.

D. ministru O. Goga răspunde luminos și înălțător, exprimându-și bucuria că reprezintă guvernul român la actul serbării, care are o semnificație dublă, religioasă și națională. Deaceia ca reprezentant al Statului sărbătorește sfințirea clopotelor. E mândru văzând cum această catedrală și-a luat ființă. E documentul viu al solitudinii guvernelor române față de poporul românesc din Ardeal, al credinței vii, ce nu s'a stins în sufletul acestui popor și al stăruințelor depuse de acela, care a fost învrednicit să fie cel întâi episcop al eparhiei Clujului, căruia i-se cuvîncele mai adânci și sincere mulțumiri. Clopotele acestea vor rosti cuvântul Domnului purtându-l pe aripile vântului către cerul nădejdilor noastre și vestind cu glasul lor argintiu învierea noastră. Promite în numele guvernului ajutorul cuvenit pentru ducerea la bun sfârșit a acestei opere. În ce îl privește pe dânsul va fi foarte fericit, dacă fie în calitate de reprezentant al guvernului, fie ca un simplu soldat în oastea lui, Hristos va fi de față în clipa, când la sfântul altar al acestei biserici se vor înălța cele dintâi rugăciuni. Atunci clopotele sfințite vor vesti cu elementară putere redeșteptarea energiilor poporului român și triumful desăvârșit al Ideii naționale.

A vorbit apoi demn tânărul profesor dela Academia ortodoxă română, d. Vașca, mulțumind tuturor cari s'au ostenit pentru ridicarea mărețului locaș, P. S. Sale Episcopului, guvernului țării și tuturor creștinilor, cari și-au dat obolul lor.

În urmă a rostit o frumoasă cuvântare d-na Sofia Meteș în numele filialei din Cluj a Societății femeilor ortodoxe, arătând bucuria Societății că a putut colabora la acest praznic prin dăruirea celui mai mic clopot, promițând că Societatea femeilor ortodoxe române se va îngriji și de împodobirea acestui sfânt așezământ și sfârșește cu dorința, că acestea

ciopote să fie pentru toți un nou indemn pe calea binelui și a jertfei pentru biserică și neam.

S'au prezentat acum pe rând P. S. Sale Episcopului Ivan cu felicitările lor reprezentanții celorlalte confesiuni.

Cu aceasta, festivitatea bisericească s'a terminat și procesiunea s'a înapoiat la biserică parohială. Clerul și inteligența se prezintă apoi la palatul episcopal și aduce omagii vrednicului lor Episcop. După recepții s'a dat în palatul episcopal un diaer, la care a luat parte d. ministru Goga, și reprezentații clerului și autorităților civile și militare.

Rap.

O aniversare evlavioasă a credincioșilor din Ghiroda.

Duhul vremilor bătrâne s'a coborât a doua zi de Sf. Paști în mica noastră parohie din comuna Ghiroda. Comuna aceasta din preajma orașului Timișoara are o biserică destul de veche, căci după cum am aflat într'un inventar din a. 1863, ar fi fost zidită la a. 1802-3. Zidirea se pare a fi chiar și mai veche, și se poate că atunci a fost numai renovată, cum a fost și la 1856, când turnul a fost acoperit cu tinichea, ce se vede din inscripția de pe coperișul lui.

În ziua sf. M. M. Gheorghe când această biserică își serbează Hramul (Ruga), am serbat după datele avute aniversarea de 125 ani dela zidirea ei. Credincioșii pătrunși de însemnătatea zilei au alergat la Lăcașul sfânt, zidit din truda strămoșilor lor în anii de grea încercare a poporului românesc. Situația Românilor ortodocși era sinistă: propagandă „Unației“ era în totul ei, Episcopi ortodocși români nu erau, credincioșii lăsați fără Arhiepiscopi suferiau înșurătorii cele mai grozave, dar ardea în inimile lor vâpala nestinsă a credinței strămoșești. Ridicarea unei biserici atât de trainice în astfel de timpuri a fost o adevărată minune, aproape un martiriu. La aceste greutăți și suferințe ne îndrumă părinții noștri ziditori ai Bisericii, când au pus Hramul, adevărat patron al ei pe Sf. M. Martir Gheorghe.

La această serbare de reînviere sufletească a credincioșilor acestei sf. Biserici a alergat și Veneratul Protopop al Timișorii Dr. Patrachie Țiucra, ca astfel serbarea și bucura zilei să fie desăvârșită. Credincioșii ascultă drept și au frica lui Dumnezeu. sf. Liturgie celebrată de Părintele Protopop atestat de preotul locului și S. Lugojan din Șuștra, la finea căreia părintele Protopop cuvântă poporul însetat după cuvinte de hrană sufletească, arătându-le tăria credinței strămoșilor lor, cari au știut nu numai păstra, dar au știut și lupta și jertfa pentru ea. Cu bucurie vede că credincioșii de aici și-au păstrat credința și cu toată propaganda sectară întesită din ultimul timp nu s'a abătut din calea dreptei credințe. După ce se mai sfârșesc și 2 prapori părintele Protopop într'o alocu-

țiune potrivită din nou l-i îndeamnă să jertfească pentru biserică lor, deși nu sunt bogați, cum au făcut-o înaintașii lor poate chiar mai săraci, dar mai tari în credință. Credincioșii impresionati mulțumesc prin aclamări D-lui Protopop pentru indemnurile bune.

Fastul zilei a fost ridicat și de răspunsurile date de corul bărbătesc condus cu multă pricepere de bătrânul, dar vrednicul învățator Matelu Milencovicu. Am serbat această zi nu de dragul paradei, ci pentru întărirea noastră în credință și mângăierea noastră

Ghiroda la 2 Maiu 1927.

Virgil Popovici
paroh.

† Ioan Onciu.

Precum se stinge o lumină, așa s'a stâns vlața unui preot îmbătrânit cu cinste în agrul înțelenit al poporului Român. Dumnezeu pentru credința lui l'a cinstit cu adânci bătrânețe, stângându-i-se viața într'un mod lin, fără multe dureri ca și cum ar trece într'un somn adânc care somn trece în moarte la 25/IV la prăznuirea învierii lui Cristos, încetă din viață preotul, Ioan Onciu din Bălnaca de Criș în Bihor, în vrâsta de 88 ani și 50 ani de preoție. În mormântarea s'a făcut în 27 Aprilie. Prohodul s'a ținut după tipicul sfintei învieri prin preoții Ștefan Domocoș admn. protop. Bratea, Petru Cipou preot Luncoșoara, Ioan Boțloc preot Șuncuș și Gheorghe Groza preot Lorău. Domnul admn. protop. Ștefan Domocoș a ținut predica în care a arătat chemarea preotului pentru popor și meritele decedatului care a fost adevăratul apostol, alinând, mângâind sufletele credincioșilor și alergând la el din mari depărtări și ca minune mulți se întorceau sănătoși după rugăciunile lui. Lacrămile curgeau din ochi mulțimei adunate să îl deie cinstea din urmă parintelui lor sufletesc.

Petrecându-l la mormânt mulțimea cu cântece ale învierii Domnului și cântările evangheliilor. La mormântul preotului P. Cipou ține o cuvântare de adio dela familia lui numeroasă, dela poporul din comună, dela preoții colegi, accentuând și despărțirea de către mult iubitul Episcop Roman Clorogariu care prin prevederile Prea Sfintei Sale a întemiat căminul preoțesc unde decedatul se simțea ca acasă când mergea în Oradea în afaceri oficiale ori private.

Dumnezeu să-l odihnească cu cei drepti. C.

Dăruiri

frumoase au făcut credincioșii bisericii noastre din Semlac cu ocaziunea sărbătorilor învierii D-lui, și anume credinciosul Lazar Indreica tin. și soția Sacida Truța au dăruit sf. biserici un prapor negru în preț de 4600 Lei. În anul trecut fiind bolnav în spitalul din Arad unde l-a cercetat părintele lui sufletesc preotul Corneliu Vuia a făcut vot solemn că dacă va scăpa cu viață peste operație va cumpăra un prapor pentru sf. biserică și acum și-a împlinit promisiunea. Ioan Neamț și soția Sida Pașc au dăruit o acoperitoare pe sf. prestol și alte 2 în tinda femeilor în valoare de peste 3000 Lei. Din inițiativa D-nei învățătoare de stat Emilia D. Bugariu, care conștie de chemare sa de a con-

lucra cu preotul său, a colectat dela credincioși suma de 4000 Lei, din care sumă s'au cumpărat perdeauă pe ușile împărătești care au fost frumos brodată de Sofia și Sida Căușer și alte obiecte necesare în sf. biserică.

Societatea română „Mureșana“ din Harrisburg din America a trimis la apel preotului Corneliu Vuia 20 mil Lei pentru confecționarea unui clopot.

Toate aceste obiecte au fost sfințite în ziua Florilor când în sf. biserică din Semlac se servește an de an de au părăstas pentru binefăcătorii repositați ai sf. biserici, dintre cari cel mai vechi este repositatul Constantin Iustin, împlinindu-se în anul acesta 55 ani de când a lăsat o avere care azi valorează 800 mil Lei.

Atât din faptele vrednice de laudă ale celor vii cât și a acelor binefăcători repositați, mulți credincioși pot lua model de urmat.

Bineprimită să fie înaintea Tatălui ceresc jertfa celor celor vii, răsplătindu-le cu binecuvântare, iar celor repositați cu odihna vecinică.

Sfințiri de clopote.

În ziua de 16 Aprilie, Sâmbăta lui Lazar, am avut sfințirea a lor 2 clopote noi, ce am procurat dela „Uzinele metalurgice“ din Timișoara cu suma de 28 000 lei.

Am avut până acum un biet clopoțel mic de câteva kilograme, pe când catolicii de aici aveau 3 clopote mari. Am primit un ajutor anumit pentru clopote și așa am ajuns și noi să putem avea clopotele noastre, deoarece ce de multe ori s'a întâmplat la caz de înmormântări, creștinul alerga la biserică catolică ungurească.

La însuși actul sfințirii la care a luat parte lume foarte multă, am servit eu, răspunsurile fiind date de corul mixt din doc. Am văzut lacrimi în ochii acestor buni creștini, lacrimile fericirii și a mulțumirii sufletului. După terminarea ritualilor liturgice și sfințirea apel, am arătat însemnătatea clopotelor în biserică noastră.

Suntem pe cale a ne zidi biserică, având materialul complet adunat.

Trecătorul respectue călătorul ce trece prin comuna noastră vede pe aceeași piață o biserică catolică; iar în dosul acesteia umila bisericuță ortodoxă din lemn abia de câțiva metri lungime. Acesta bisericuță, păstrătoarea credinței și cere acum dreptul său și cum 312 suflete sărace (ortodoxe) în decurs de 3 ani au strâns ban cu ban ca să putem avea și noi o biserică frumoasă.

Brestovăț, la 29 Aprilie 1927.

Andrei Andraș
preot.

Soc „Mormintele eroilor căzuți în război“
comitetul executiv județean Arad

Apel:

Ca să poată începe o activitate rodnică, Comitetul județean Arad al Societății „Mormintele Eroilor căzuți în Război“ adresează

un călduros apel locuitorilor din județul Arad, ca să ne comunice:

1. Orice informațiuni relative la ostașii înmormântați în cimitire sau izolați pe teritoriul județului Arad (loc, împrejurările morții, identitate, stare matricolă, etc.) Acesta indiferent religia, naționalitatea sau armata din care a făcut parte acel ostaș. Pentru cei înmormântați în cimitirul dela Micălaca, să ni-se comunice relațiuni cari ne-ar putea ajuta pentru cunoașterea locului unde sunt înmormântați (identificare) Orice informațiuni, oricât de neînsemnate ne vor fi de un mare folos, deoarece fiind pierdute registrele cimitirelor, dorim să le refacem. În afară de aceasta operațiunile de exhumare, centralizări de Cimitire, etc. ne sunt mult îngreunate prin faptul, că adese scoatem sub un nume oarecare osemintele altui erou.

2. Toți aceia cari au rudeni foști ostași cari au murit și s'au înmormântat pe fronturi, fie chiar și în alte țări și ar dori ca să li-se aducă osemintele acasă, sunt rugați să ne comunice iarăși date și informațiuni precise. Transportul acestor oseminte de pe fronturi în cimitirul central Micălaca, se va face prin îngrijirea și cheltuiala Societății Mormintele Eroilor.

3. Rudeniile cari au eroi înhumați în orașul Arad în alte cimitire decât cimitirul Micălaca și nu doresc să fie aceștia exhumați, iarăși ne vor comunica fie chiar și numai prin o carte poștală simplă. Pentru înscrierea acestor eroi în registrele noastre, sunt rugați să ne comunice oricât de multe date.

4. Comitetul județean va înființa pretutindeni la sate case de citire „Cultul Eroilor“. În acest scop rugăm pe cei înțelegători să ne facă donațiuni de cărți literare, reviste vechi cât și orice publicațiuni, cari ar putea fi folosite în biblioteci populare.

5. Scrisori, donațiuni etc. la biroul Societății Mormintele Eroilor, Arad, edificiul Primăriei, camera 55.

Șeful Serviciului Executiv,
Căpitan: N. Popovici.

Societatea ort. a femeilor române împotriva Concordatului.

Ne face plăcere să putem publică telegramele de mai jos, cari au fost trimise la destinație, din partea filialei Arad a Societății ortodoxe a Femeilor române, împotriva Concordatului cu Roma.

Telegramele, cari au fost semnate de

doamnele presidenta Nina Nasta și L. Crișan, sunt următoarele:

**Inalt Prea Sfințitului Patriarh Miron
București.**

Fiorii îngrijorărilor ne stăpânesc la gândul încheierii concordatului. Apelăm cu respect și încredere la căpetenia bisericii noastre naționale, să ne apere țara și religia de legământul străin, care tae adânc în prestigiul țării și în sufletul religios al neamului.

Filiala Arad a Societății ortodoxe a femeilor române.

**Inalt Prea Sfințitului Nicolae Mitropolitul Ardealului
București.**

Filiala Arad a Societății ortodoxe Vă imploră tot avântul și energia în lupta contra concordatului.

**Prea Sfințitului Grigorie Episcopul Aradului
București.**

Filiala Arad a Societății ortodoxe, ce ocrotiți ca președinte de onoare, Vă roagă respectuos; să luptați, cu cunoscuta râvnă pentru ortodoxie, împotriva concordatului neavenit și de prisos.

**Excelenței sale General Averescu
prim ministru București.**

Filiala Arad a Societății ortodoxe apelează cu profund respect la generalul erou, să ne apere țara și de influențele duhovnicești străine, care atâță opinia publică prin concordatul exclus de altfel prin Constituțiunea României.

**Excelenței Sale Vasile Goldiș ministru al
Cultelor București.**

Pline de îngrijorări pentru pacea țării și binele bisericii strămoșești, apelăm la Excelența Voastră, fiu de preot ortodox și probat apologet al ortodoxiei românești, să faceți a se respecta suveranitatea națională și constituția țării, cari cer excluderea concordatului și facerea lui de prisos prin o lege a cultelor, generoasă ca tot trecutul poporului Român.

Filiala Arad a Societății ortodoxe a femeilor române.

Excelenței sale Domnului Ministru de Externe

**Onor. Prezidenția Senatului,
Onor. Prezidenția Camerei, București.**

Principiul suveranității și Constituția statului nostru național fac de prisos orice concordat. Prestigiul și pacea religioasă a țării cer abandonarea lui definitivă, în așteptarea legii cultelor conform spiritului îngăduitor al poporului român din toate vremurile. Dacă se va cere, femeile încă se vor însurui la lupta de apărare în fața legământului străin.

Filiala Arad a Societății ortodoxe a femeilor române.

Telegramele acestea sunt mai mult de cât expresiunea credinței membrilor Societății noastre ortodoxe; — ele sunt expresia fidelă a opiniei noastre publice din acest ținut românesc și ortodox.

**Ceitti și răspândți
„Biserica și Școala“**

Predicile P. S. Sale Episcopului nostru.

I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului Dr. Nicolae Bălan a adresat clerului din Arhidieceză un circular în care recomandă predicile P. S. Sale Episcopului nostru în felul următor:

„Delu leagăn până la moarte“, Predici la sf., botez, sf, mărturisire, sf., maslu, la cununii, sfințire de biserici, la instalare în parohie și la înmormântări, de P. S. Sa Dr. Grigorie Gh. Comșa, Episcopul Aradului.

Arad 1927, Tipografia diecezană. Prețul Lei: 90.

P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului a inițiat în eparhia pe care o păstorește, o foarte vie propagandă religioasă și însuși dă pildă cum trebuie ea făcută. Având un remarcabil dar de cuvântare, P. S. Sa propovăduiește cuvântul evangheliei cu entuziasm în tot cuprinsul eparhiei, dar ține să-i sară într'ajutor și preoțimei noastre, punându-i la îndemână cuvântările ce le-a ținut cu diferite ocazii.

Aceste cuvântări, izvor de inspirație pentru fiecare preot, le recomandăm cu deosebită căldură preoților nostri. Ele să nu lipsească din nici o bibliotecă parohială. Se pot comanda și prin Librăria arhidiecezană.

Societatea „Sf. Gheorghe“ în Nădab.

Luni, a doua zi de Paști, cercul religios cultural al tinerimii adulte „Sf. Gheorghe“ din comuna Nădab, și-a ținut prima ședință festivă, în localul școlii primare de stat „general Văitoianul“

Ședința a fost deschisă de directorul cercului, părintele Ștefan Rusu, care, făcând o dare de seamă asupra vieții pline de păcate a tinerilor de azi, le arată ca o nouă cale ce duce la viața adevărată și plină de fericire, calea pe care le-o pune la dispoziție acest binevenit cerc „Sf. Gheorghe“ și îi roagă (pe tineri îndeosebi) a se însură ca membrii și — spre fericirea lor — a se conforma acestor sănătoase și bune norme, ce le posedă cercul „Sf. Gheorghe“.

După aceasta a urmat o altă cuvântare ținută de președintele cercului, Ioan O. Iancu, stud. în teologie „Despre Sf. Gheorghe“, pe care, după ce îi face o frumoasă biografie, îl aduce ca exemplu pentru înțărirea în credință a tinerilor, iar prin alte frumoase exemple, îndeamnă creștinii a ține la dreapta credință strămoșească (ort.) care este unica credință adevărată și mântuitoare.

Cu această ocaziune, s'a început și ziua de cetiri „Din Viețile Sfinților“ Prima cetire a fost făcută de stud. în teologie, Gheorghe Iescău, care, după ce face o scurtă intraducere, începe și cestește despre „Sf. Roman, făcătorul de condace“.

Printre aceste puncte, au mai fost două poezii, un monolog, predat de elevul Petru Goldiș, prin care se biciuește păcatul beției, arătându-se sărăcia în urma acestui păcat. Au mai fost două doine, cântate de stud. în teologie Gh. Iescău; o scenetă comică, jucată de elevii Ioan Hășani și Iustin Varga, prin care se biciuește tot flagelul beției, și cu care punct s'a sfârșit programa.

La fine, președintele Ioan O. Ianc, mulțumește, în numele cercului, tuturor celor de față pentru atențiunea ce le-o dă, luând parte într'un număr foarte mare, la această primă ședință, și implorând ajutorul Domnului la progresarea rodnică a cercului, închide ședința.

Directorul cercului, părintele Ștefan Rusu, satîsfăcut mulțumește tinerilor pentru munca depusă și reușită rugându-i să meargă mai departe pe calea muncii cinștite.

Un participant.

Publicațiune de licitație.

Pentru înțreprinderea lucrărilor de pictură murală și decorativă și pentru construirea iconostasului în sfta. biserică ort. rom. din Munar județul Timiș se va ținea licitație minuendă în ziua de Constantin și Elena în 21 Mai 1927 la ora 3 p. m. în localul școlii ort. rom. din Munar pe lângă armătoarele condițiuni:

1. Prețul de exclamare este 297500 Lei.
2. Devizul și condițiile se pot vedea la oficiul parohial ort. rom. din Secusigiu.
3. Licitanții vor înainta oferte închise și vadiu de 10% din prețul exclamării la epitropia parohială ort. rom. din Mumar.
4. Licitanții nu pot pretinde nici un fel de spese pentru participarea la licitație.
5. Numai acela pot participa la licitație cari au diplomă recunoscută de autorități.
6. După terminarea licitației se va încheia contract iar lucrările se vor începe numai după aprobarea contractului de cătră Ven. Consistor.
7. Consiliul parohial va încredința cu lucrările pe acel individ în care va avea mai multă încredere fără considerare la rezultatul licitației

Munar la 2 Mai 1927.

Consiliul parohial.

INFORMAȚIUNI

Personale. În 8 Mai l. c. P. S. Sa părintele Episcop Grigorie a plecat la București pentru a participa la ședințele sf. Sinod și Corpurilor legiuitoare.

Distingere cu brău roșu. La sărbătorile Invierii Domnului, din anul acesta P. S. Sa Părintele Episcop

Grigorie, a acordat preotului nostru din Socodor, Petru Marșeu, facultatea de-a purta brău roșu. Părintele Marșeu, care este deputat dietal și sinodal a fost decorat înainte cu câteva săptămâni de M. S. Regele Ferdinand, cu ordinul „*Coroana României.*”

Multe felicitării.

BIBLIOGRAFIE.

Noua Căluză pentru cunoașterea și combaterea sectelor religioase de Dr. Grigorie Gh. Comsa, Episcopul Aradului. 180 pagini. Tipografia diecezană din Arad, Prețul Lei 40.

Fiind „Căluza cunoașterii și combaterii sectelor” complet epulzată, Prea Sf. Sa Păr. Episcop al Aradului s'a îngrijit, prin ediția nouă a valoroasei sale lucrări, ca preoțimea noastră și toți celce trebuie să se intereseze de mișcarea sectară să nu rămână lipsiți de îndurările specialiste. Ediția nouă este mult îmbogățită față de cea dintâi, cuprinzând tot ceace este esențial în materiile de secte.

Avem capitolele nouă: 1. Înțelesul cuvintelor „erezie” și „sectă”, 2. Sectele și serviciul militar, 3. Situația de drept a sectelor din România, 4. Lipovenii și 5. Spiritiști. Capitolele acestea sunt de mare însemnătate. Astel cel care tratează pespre secte și serviciul militar dovedește cu fapte precise marele pericol ce rezultă pentru organizația noastră de Stat în urma răspândirii sectelor. În capitolul despre situația de drept a sectelor din România se pun la punct raporturile juridice ale sectelor față cu Statul și cultele recunoscute de Stat. Ni se dă și o bibliografie bogată de broșurile scrise cantra sectelor în limba românească precum și, în cap. X, o culegere amănunțită, după chestiuni, a locurilor din Sf. Scriptură, cu ajutorul cărora se pot combate cu ușurință diferitele învătățuri greșite ale sectarilor.

Data fiind competența recunoscută a autorului în materiile de secte, este de prisos să recomandăm în special lucrarea aceasta excelentă. Se poate comanda la *Librăria diecezană* din Arad, la librăria *Pavel Suru* din București precum și la alte librării epahiale.

Prof. Dr. N. Popovici.

CONCURSE

Nr. 4412/1926.

Pentru distribuirea unela eventual alor două burse din fundațiunea medicului Dr. Iuliu T. Mera din Șiria se publică concurs de 30 zile socotite dela prima publicare a acestui concurs în organul eparhial „Biserica și Școala”.

Admisibil la concurs sunt în general tinerii ro-

mâni ortodocși săraci studenți la facultăți de drept, medicină, filosofie, tehnică, teologie, cu purtare bună și spor excelent în studii. La distribuirea bursei se vor ține în seamă următoarele dispoziții speciale ale fondatorului:

a) preferință vor avea în locul prim aceia dintre reflectanți, cari vor putea dovedi, că sunt înrudiți cu fondatorul până la al șaselea grad de sânge ori de cuscrie.

b) în al doilea loc tinerii născuți în Țiria (jud. Arad).

c) în al treilea rând: cei născuți în județul Aradului, resp. în dieceza Aradului și în fine cei născuți în mitropolia ort. rom. a Ardealului.

d) în absența recurenților potriviți din categoriile de mai sus ale studenților dela facultăți se pot vota burse și altor tineri studenți eminenți și săraci din clasele V-VIII ale școalelor secundare, eventual academii comerciale, școale militare de cadeti și din preparandii (școale normale) în ordinea de sub a. (-b.)

Pentru a-și dovedi îndreptățirea, concurenții vor avea să prezinte potrivit cu dispozițiile din §.X al literelor fundamentale, documente autentice a. (că sunt cetățeni români); d.) că-s născuți din căsătorie legală bisericească a părinților ortodocși români; c. (că atât ei cât și păriții lor aparțin și acum bisericii ortodoxe române; d.) că sunt atât de săraci, încât fără stipendii nu sunt în stare a-și continua studiile; e. (că atât trupește cât și sufletește sunt sănătoși; f.) că studiile de mai înainte le-au terminat cu spor excelent; g.) cu informațiune familiară, că sunt înrudiți cu fondatorul până la al VI-lea grad de sânge ori de cuscrie, că sunt născuți în Țiria, ori în județul Aradului, ori în dieceza Aradului ori pe teritoriul mitropoliei Ardealului.

Imprejurarea de sub l. t. d.) se va dovedi cu atestat bineprecizat și detaliat, dela antistia comunală și vidimat de oficiul parohial ort. român al locului.

Reflectanții, cari eventual au vre-o bursă, sunt datorți să arate: suma acelei burse și că dela cine o au.

Cererile, ajustate cu dovezile cerute mai sus vor trebui trimise Consiliului eparhial ort. român din Arad, în termen. Cererile intrate mai târziu ori readjustate complet nu se vor lua în socotință.

Arad, din ședința Consiliului eparhial ținută în 14 Aprilie 1927.

Consiliul eparhial ort. român din Arad
3—3

Nr. 2229/927.

Pentru îndeplinirea parohiei prime din Vârșand, jud. Arad, pplatul Chișineu, devenită vacantă în urma trecerii la cele eterne a parohului Gheorghe Ciobriș; prin aceasta se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Beneficiul constă: 1. Una sesie parohială în care se cuprinde și un extravilan loc pentru vie și dreptul de pășunat. 2. Birul legal. 3. Stolele legale. 4. Intregirea dotației preoțești dela Stat.

Alesul preot este obligat a-și plăti toate dările după beneficiul său și a catehiza fără onorar special în școalele din comună unde va fi designat de superioritatea sa.

Parohia este de clasa primă. Dela recurenți se cere cvalificația normală în concludul Nr. 84/1910 al Adunării Eparhiale. adecă să aibă testimoniu de maturitate liceală și cvalificația preoțească de clasa primă, precum și atestat de serviciu.

Reflectanții din alte Eparhii numai cu invidioasa P. S. Sale Părintelui Episcop Eparhial pot concura. Concurenții după ce vor dovedi protopopului tractual îndreptățirea și cvalificarea cerută, pe lângă observarea strictă a dispozițiilor din § 33. a Regulamentului pentru parohii au a se prezenta în sfânta Biserică din Vârșand spre a cânta, a oficia, a cuvânta și spre a face cunoștință, cu alegătorii.

Rugările de concurs instruite cu documentele necesare adresate conzillulu parohial din Vârșand se vor înainta în termenul concursual oficiului protopopesc ort. rom. din Chișineu-Criș. Vârșand din șed. cons. par. ținută la 10 Aprilie 1927.

Consiliul parohial ort. rom. din Vârșand.
În înțelegere cu: Dimitrie Barbu,
protopop ort. rom.

—□—

În baza rezoluțiunii consistoriale No. 1431/ 927 pentru deplinirea parohiei vacante din Bărzava, să escrie concurs, cu termen de 30 zile, dela prima publicare. În organul oficial „Biserica și Școala pe lângă următoarele venite:

1. O sesiune întreagă de pământ adecă 32 jug de 1100 stângini cv. parte arător, parte fânaț.

2. Stolele legale.

3. Intregire dela stat.

4. Dreptul de pădure și pășune.

5. Locuință cu 2 camere în casa parohială.

Parohia este de clasa a II-a.

Alesul va plăti toate dările publice după venitul parohiei sale și va catehiza, fără nici o renumerațiune dela parohie, elevii școalelor din loc.

Reflectanți își vor înainta recursurile, ajustate cu documentele necesare și adresate comitetului parohial din Bărzava, la oficiul protopopesc ort. rom. din Radna și se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Bărzava — pe lângă stricta observare a dispozițiilor regulamentului pentru parohii — spre a-și arăta desteritatea în oratorie și rituale.

Reflectanții din alte dieceze au să dovedească consensul P. Sfințitului Părinte Episcop diecezan, că au voie a recurge la aceasta parohie.

Radna la 6 Maiu: 1927 *Procopie Givulescu*
protopresbiter.

1—3

Redactor responsabil: SIMION STANA.

Cens at: Prefectura Județului.